НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КПВ-52-6194-В-4
дата 30.10.2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на въпрос, поставен от Бойко Никифоров (председател на Обществен съвет за правосъдие)

Уважаема проф. Тянкова,

На поставените от г-н Никифоров въпроси давам следния отговор:

Отнасям се с уважение към декларираните във въпросите на г-н Никифоров и представляваното от него Сдружение констатации, изводи и препоръки, а и към отправените по този повод питания.

Вероятно голяма част от въпросите стоят малко встрани от конкретната процедура по избор, тъй като засягат теми – важни, разбира се, – но все пак с акценти около това що е магистрат, що е законодателство, що е правоприлагане, що е истина и справедливост.

В най-общ план ще споделя, че всячески ще работя, за да може да се издигне престижът на българските съдии, прокурори и следователи, на основата на професионална дейност, съответстваща на действащата нормативна база. Към криминализирането на магистратски действия по повод конкретна правораздавателна работа бих се отнесъл предпазливо. Важно е да създадем условия Висшият съдебен съвет да провежда конкурсни процедури, гарантиращи назначаване и повишаване на магистрати, които ще решават своите дела и преписки на основата на свободно вътрешно убеждение и на основата на събрания доказателствен материал, позовавайки се на съответните правни норми.

Що се отнася до проблеми с жалбите до Съда по правата на човека в Страсбург на основата на Конвенцията за правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа: да, проблеми има и те са известни на интересуващите се организации и граждани от десетилетия. Някакви организационни стъпки по този повод на ниво ПАСЕ (Парламентарна асамблея на Съвета на Европа) бяха извървяни, аз също имам свой малък принос по този повод. Не е тайна голямата забава при гледане на делата в Страсбург, независимо от изискванията на самата Конвенция делата в националния правопорядък да приключват в разумни срокове. Ала това, струва ми се, е друга тема.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

29 октомври 2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на въпроси, поставени от Сдружение на администрацията в органите на съдебната власт

Уважаема проф. Тянкова,

На поставените от Сдружение на администрацията в органите на съдебната власт въпроси давам следните отговори:

*1. Роля на съдебната администрация и приоритети*

Съдебната администрация има огромно значение за работата на съдебната система, тя подпомага дейността на магистратите и в много случаи се явява лицето на системата при комуникацията с граждани. Ето защо високото качество на работата на съдебните служители е гаранция и за по-добрата работа и по-добрия образ сред обществото на съдебната система. Като сериозни проблеми пред съдебната администрация може да се изтъкнат (макар и неизчерпателно) неравномерно натоварване, което в определени случаи е прекомерно, недостатъчно ниво на възнагражденията, голямо текучество. Това са трите най-съществени проблема от моя гледна точка. Те принципно са свързани един с друг, поради което за цялостно подобряване на положението се изисква комплексен подход и предприемане на възможните мерки за решаване на всеки от съществуващите проблеми. Отделил съм съществено място в своята концепция на този въпрос. В органиграмата на прокурорската институция са включени около три хиляди щатни единици за административни служители. Проблемът с ниското ниво на заплащане може да бъде потвърдено от всеки административен ръководител, при това не само в прокуратурата и следствието. Тук сериозно увеличение на разхода за персонал е императивна задача. Защото в момента текучеството е огромно, липсват условия за подбор сред качествени кандидати, генерира се

недоволство сред граждани, които контактуват с органите на съдебната власт, а и сред магистратското съсловие. Това е особено наболял проблем в градовете с по-висок жизнен стандарт.

*2. Цялостна реформа*

Посочените аспекти от статута на съдебните служители са от изключителна важност за гарантиране на високо качество на тяхната дейност, предвидимост в рамките на кариерното развитие и оптимално използване на кадровите ресурси, чрез правилно разпределение на работата. Поради това предложения в тези насоки следва да бъдат своевременно и задълбочено разгледани, за да бъде направено възможното от Висшия съдебен съвет за това съдебните служители да бъдат справедливо заплатени и да работят по-спокойно.

*3. Натовареност, щатна численост*

Вероятно механичното съотнасяне на брой съдебни служители спрямо брой магистрати не е правилен подход за определяне на действително необходимия кадрови ресурс в даден орган на съдебната власт, тъй като по този начин не могат да се отчетат редица фактори – например конкретното разпределение на задачи спрямо отделните видове длъжности, дали на съответната администрация е вменено поддържането на сграда или друга инфраструктура и т. н. Затова смятам, че при преценката за обезпечаването на всеки орган с необходимата администрация следва да се подхожда индивидуално, като същевременно е добре да съществува и единна методика в тази насока, която съответно да дава възможност и за гъвкавост, когато се налага да се отчетат определени специфики с цел вземане на целесъобразно и справедливо решение.

*4. Организационна структура, оптимизация*

Наличието на минимални стандарти, които да бъдат общи за органите на съдебната власт, намирам за правилен подход, защото по този начин ще се избегне опасността от грешки, които да водят до затрудняване на дейността им. Категорично целта на кадровата политика на Висшия съдебен съвет трябва да бъде насочена към обезпечаване на системата с подготвени кадри и гарантиране на високо ниво на тяхната дейност, което съответно би спомогнало като цяло и за по-добър публичен имидж на системата. Съкращаването на длъжности представлява крайна мярка и тя следва да бъде предхождана от задълбочено изследване на необходимостта на съответния орган, включително преценка на становището от този орган, като при евентуално пристъпване към съкращение следва да се прецени

насочването на щатната бройка към друг орган, където има кадрови недостиг.

*5. Единен класификатор, длъжностни функции*

Според мен изискванията за заемане на длъжностите и основното съдържание на длъжностните характеристики за еднакви длъжности следва да бъдат сходни, с цел осигуряване на равнопоставеност на съдебните служители, като това дори би повишило интереса към заемането на длъжностите. Изпълнението на тази цел следва да бъде предшествано от задълбочено проучване и анализ на всички свързани въпроси, касаещи спецификите на отделните длъжности и нуждите на органите на съдебната власт.

*6. Възнаграждение, задържане на кадри*

Осигуряването на достойно и справедливо възнаграждение на съдебните служители е предпоставка за високо качество на изпълнение на функциите им. Стартовите заплати за голям брой длъжности са изключително ниски и следва да бъдат положени всички усилия за осигуряване на повече финансов ресурс, съответно и правилно разпределение на бюджета, за да бъдат повишени тези стартови нива на заплащане, с цел компенсиране на инфлационните процеси и повишаване на интереса към заемането им. При съдебните служители не е налице съществена разлика в основните задължения, която да е обусловена от инстанционното ниво, в което работят, поради което е справедливо сходни длъжности да бъдат еднакво заплатени, както и по-високото натоварване да бъде съответно по-високо платено.

*7. Подбор, мобилност, кариерно развитие*

Следва да се поддържа прозрачност на процедурите за подбор на съдебни служители, като се предприемат възможните мерки за достигане на информация в тази насока до по-широк кръг потенциални кандидати. По отношение на кариерното развитие следва да бъдат дадени повече възможности за израстване на място, свързано със съответното повишаване на трудовото възнаграждение, като при показани от страна на съдебния служител положителни качества и отговорно (и прецизно) изпълнение на задълженията да има възможност за по-бързо развитие (например по-гъвкава система за повишаване в ранг).

*8. Атестиране, обучение*

Атестирането на съдебните служители е важен процес, като едно задълбочено и вярно оценяване на показаното от тях изпълнение на задълженията може да бъде и стимул за още по-отговорна работа. Затова отново е важно за сходни длъжности за бъдат оценявани и сходни изисквания и показатели, както и да се отчита цялостното изпълнение на работата, включително допълнително възложени задачи и участието в обучения. В тази връзка е добре да се помисли и за по-високо ниво на самия процес по атестирането, като включително се провеждат обучения за начина на оценяване на съдебните служители.

*9. Съдебни администратори, помощници*

Съдебният администратор се явява висша ръководна длъжност в съдебната администрация, която пряко ръководи съдебните служители, които в някои органи на съдебната власт са по няколкостотин. Такъв вид длъжност е необходима, защото тя подпомага ръководството на самия орган, което в останалата си част се състои от магистрати и често няма възможността пряко да осъществява такова оперативно ръководство. Затова тази длъжност следва да бъде справедливо платена с цел мотивиране на подготвени хора, които да я изпълняват.

По отношение на съдебните помощници: те могат да бъдат изключително полезни за дейността на органите на съдебната власт, доколкото се явяват квалифицирани кадри с юридическо образование и са с по-високи възнаграждения спрямо останалата администрация. От съществено значение се явява това с какво фактически са натоварени те, тъй като е обосновано да им бъдат възлагани задачи, свързани с подпомагане на правораздавателната дейност на магистратите и смятам, че в тази насока може да бъде работено именно за гарантиране на пълноценното използване на потенциала на съдебните помощници.

*10. Електронно правосъдие*

Въвеждането и развитието на електронното правосъдие се явява предизвикателство пред всички участници в този процес – включително магистрати, съдебни служители, потребители на услугите. Затова смятам за важно то да бъде въвеждано постепенно и разумно, така че паралелно да се извършват обучения и да се осигурява организационна и логистична подготовка. При разработването и внедряването на системи, с които ще следва да работят съдебните служители, задължително следва те да участват в този процес, съответно да се вземат предвид разумните искания, касаещи осигуряването на по-удобен интерфейс, по-лесна работа със системите и т. н., защото в крайна сметка това би могло да доведе до по-

оптимален работен процес и избягване на загубата на време в ненужни дейности.

*11. Диалог със служителите и професионалните им организации*

При обсъждането и приемането на концептуални решения, засягащи структурата на администрацията и статута на съдебните служители, е задължително да бъдат съобразявани становищата както на професионалните организации, така и на органите на съдебната власт. Наблюдава се активност в насока изразяване на такива становища, както и даването на предложения, което следва да бъде оценено положително и съответно да бъде насърчавано.

*12. Личен ангажимент, отчетност*

Както посочих и при отговора на първия въпрос: категорично застъпвам становището, че съдебната администрация е от голямо значение за работата на съдебната система, и високото качество на работата на съдебните служители е гаранция за по-добрата работа и по-добрия образ сред обществото на съдебната система. Въпросите относно конкретните стъпки, които да бъдат предприети, следва да бъдат задълбочено обсъдени от колективния орган, след съобразяване на всички становища и едва след това да се формулират необходимите мерки и сроковете, в които могат да бъдат реализирани; но бих подкрепил всяко разумни предложение, което ще доведат до това в системата да постъпват и да се задържат квалифицирани служители.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

29 октомври 2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на група въпроси, поставени от Български институт за правни инициативи

Уважаема проф. Тянкова,

На поставените от Български институт за правни инициативи въпроси давам следните отговори:

*По общите въпроси:*

*Първо*, относно оценката ми за дейността на настоящия ВСС по повод осигуряване и отстояване независимостта на съдебната власт и на отделните магистрати:

Оценката ми е безусловно критична. В своята концепция посочвам, че при важни кадрови решения, най-вече при избора и отстраняването на главен прокурор и при временно изпълняващите длъжността, ВСС невинаги е следвал изискванията за професионален и морален интегритет и е накланял везните според политическата конюнктура. По конкретните случаи няма да вземам отношение, защото не познавам преписките и не бих искал да изразявам неинформирано становище. По някои от тях някаква информация все пак бе споделена с гражданското общество. Ако бъда избран за член на ВСС, бих настоявал за защитен канал за сигнали за натиск, за публична подкрепа на магистрат, подложен на натиск, за своевременна и конкретна реакция при засягане на доброто му име. Необходимо е ефективно институционално изясняване на сигналите с предвиждане на функциониращи гаранции срещу вътрешносистемни зависимости при проверките.

*Второ*, относно възможността изборни членове на ВСС от професионалната квота да бъдат отзовавани:

Това е конституционен въпрос и част от политическата тема за реформа на съдебната система, която според мен се решава с политическа програма, изготвена след внимателен анализ на съответната съдоустройствена рамка и получила необходимата подкрепа, а не от кандидат за член на ВСС. Очевидно е налице риск механизмът за отзоваване да се превърне в инструмент за натиск върху членовете, в своеобразен скрит „задължителен мандат“, както и да заглуши плурализма на мненията при овладяване на мнозинството в съответния решаващ орган от едни или други кръгове от лица. Подобно на несменяемостта на магистратите, силно ограниченият и ясно регламентиран кръг от основания за освобождаване на член на ВСС е значима гаранция за независимостта на членовете. Отчетността се постига по-добре чрез публичност, отстояване на индивидуални позиции, периодично отчитане на резултатите и прозрачност на решенията.

*Трето*, относно профила и качествата на бъдещ главен прокурор:

Бих държал на безспорен професионален и нравствен интегритет, доказана независимост и способност да се устоява на политически, икономически и вътрешносистемен натиск. Необходими са задълбочени правни познания, управленски капацитет и реалистична концепция за развитие на прокуратурата, основана на проверими цели. Критериите трябва да бъдат предварително известни, а кандидатите да се състезават при равни условия в публична процедура, с мотивирано обсъждане на качествата им. Не бих приемал за достатъчни нито професионалната репутация сама по себе си, нито обещанията за определени резултати по конкретни категории дела. Би било добре, ако могат да се посочат конкретни примери за персонално поведение, когато съответният кандидат е проявил независимост, забелязана от публичната среда. Главният прокурор следва да притежава и качества, необходими за изграждането на ефективно взаимодействие с другите държавни органи и в частност с тези от тях, които упражняват правомощия по проверки по чл. 145 ЗСВ и по досъдебни наказателни производства.

*Четвърто*, относно възнагражденията на магистратите (начин на определяне, разлики в различните нива, критерии):

Според мен съществува проблем с прекомерните разлики във възнагражденията. Когато възнагражденията на всички нива се увеличават с еднакъв процент, абсолютната разлика постепенно нараства. Предлагам увеличения с еднаква сума или поне с диференциран процент по нива. Позитивите при евентуално законово закрепване на критериите не се нуждаят от уточняване, но отчитам също, че такъв подход не е в съответствие с необходимите оперативност и възможност за своевременни корекции при определянето на критериите. Поради това на този етап не

съм се ангажирал в концепцията си за законово закрепване на критериите, но подкрепям функционирането на ясни и публични правила. В някои аспекти тази позиция намира допълнителни аргументи и в Решение № 17 от 20.10.2026 г. на Конституционния съд по конституционно дело № 15/2026 г.

*Пето*, относно процедурата за моето инициативно предложение и номиниране и дали съм поемал конкретни ангажименти към онези, които са ме номинирали:

Бях поканен на разговор в Съюза на юристите в България, на който участваха г-н Славов и г-жа Бозукова (председател на СЮБ и главен секретар на СЮБ). Те предложиха да бъда включен в инициативно предложение към Народното събрание с оглед потенциална номинация за бъдеш член на Висшия съдебен съвет (заедно с други имена). Помолих за размисъл от едно денонощие и на другия ден изразих своето съгласие. Оцених това като израз на положителна оценка на цялостната ми професионална кариера и на всички инициативи на Съюза, в които съм участвал и които съм подкрепял през последните тридесетина години. Разбира се, че не съм поемал никакви конкретни ангажименти, освен усилията ми да се постарая да оправдая доверието. Нещо подобно се случи и малко преди изтичането на крайния срок за номинации от страна на народни представители: бях поканен в Народното събрание от народни представители от групата на „Продължаваме промяната“, които изразиха желание да бъда номиниран в процедурата за избор на нов ВСС от парламентарната квота. Изразих съгласие, подготвих документи; конкретни ангажименти и по този повод, разбира се, не съм поемал – това не е искано от мен.

*Шесто*, относно ползването на изкуствен интелект:

Не; при разработване на моята концепция не съм ползвал услугите на системи с генеративен изкуствен интелект или на софтуер, базиран на големи езикови модели.

*По конкретните въпроси:*

*Първо*, относно предвижданото на конкретен механизъм за работа на ВСС в условия на изтекъл мандат:

В концепцията си не съм предложил изрично въвеждането на допълнителни ограничения от такова естество предвид положителните промени в последно време. Продължаването на дейността на ИВСС и ВСС след изтичане на мандатите им е следствие от неблагоприятни политически явления, някои от които – дори неявни за обществото; поради

това всеки вариант за регламентиране на правомощията на тези органи в посочената хипотеза е опит да се отговори на недокрай решим въпрос и би могъл да породи възражения. Считам, че е необходимо да бъдат разграничени текущите действия, необходими за нормалното функциониране на съдебната власт, от решенията с траен кадрови, организационен или нормативен ефект. Не виждам пречка, след като вече е възприет, да бъде доразвит и допълнително диференциран подходът за ограничаване на дадени правомощия в зависимост от изтичането на определени срокове. Биха могли да бъдат обсъдени допълнителни ограничения върху трайното преструктуриране на органи, съществените промени в щатната численост и измененията на правилата за конкурси и атестиране. Същевременно е задължително да останат възможни необходимите текущи административни действия, за да не се нарушава работата на системата. Ала не бива да се забравя по-важното: да не се допуска работа на конституционно закрепени държавни органи с фиксиран мандат на ниво Основен закон в условия на просрочие.

*Второ*, относно предложението ми за въвеждане на заключително събеседване с кандидата в т. нар. повишителни конкурси:

Събеседването не следва да бъде „допълнителен изпит“, а структурирана оценка, която да бъде осъществена въз основа на непосредствени впечатления от кандидата от по-комплексно естество, в сравнение с основните компоненти на конкурса. Този елемент от процедурата следва да има допълващо и коригиращо, а не решаващо значение. Бих предложил събеседването да оценява правната аргументация на кандидата, способността му да анализира професионалните си актове, да прилага процесуалните правила и да разпознава етичните измерения на казусите. Част от въпросите биха могли да се отнасят до ситуации, в една или друга степен нетипични за нормалното протичане на процесуалните действия; до необходимост от прилагане на правни принципи при празнота в закона; до реакция срещу специфични опити за въздействие върху осъществяването на дадени правомощия. За ограничаване на субективността са необходими предварително обявени критерии и скала, еднакви основни въпроси, индивидуално оценяване от членовете на комисията и писмени мотиви за поставените оценки. Събеседването би могло да се записва и архивира, а резултатите да подлежат на проверка за спазване на установената процедура.

*Трето*, относно прекратяването на командироване като инструмент за влияние:

Командироването е изключение, което да отговори на конкретни текущи кадрови и организационни потребности, а не санкция или награда. Прекратяването на командироването следва да се основава на проверими

предпоставки (например обективно отпадане на необходимостта, обосновано със съответните показатели) и да бъде мотивирано, като бъде предвидена възможност за проверка на законосъобразността на решението. Тези изисквания следва да са валидни независимо от йерархичното ниво на административния ръководител, упражняващ това правомощие. Анализът на предпоставките следва да се отнася не само до структурата, в която бива командирован прокурорът или следователят, но и до тази, от която бива командирован. И отново да не се забравя най-важното: приключването на конкурсните повишителни процедури в разумни срокове от само себе си ще ограничи ширещото се явление на командироването. Впрочем по това (според мен) ще оценяваме най-вече резултатите от работата на бъдещия Висш съдебен съвет – преодоляването на проблема с прекомерната забава на конкурсно-атестационните процедури.

*Четвърто*, относно принципа на случайния подбор:

Бих предложил функционирането на единен ред, по който всяко отклонение и всяка последваща промяна на наблюдаващия прокурор се документират и мотивират писмено. Нужни са неизменяем електронен запис, периодичен одит и статистически анализ на отклоненията на ниво апелативен или окръжен район, особено по дела със значим обществен интерес. Електронната система следва да съхранява данни за първоначалното разпределение, всяка последваща промяна, нейния автор, момента и основанието за извършването ѝ. Всяко отклонение от случайното разпределение и всяка последваща промяна на наблюдаващия прокурор трябва да са допустими само на предварително определени законови основания. Спазването на правилата трябва да се проверява чрез вътрешен контрол, който не зависи от лицето, взело решението, и чрез периодични независими одити от компетентните контролни органи. Могат да се предвидят механизми за възстановяване на законосъобразното разпределение, когато е процесуално възможно.

*Пето*, относно задължителните указания на прокурора до разследващия орган:

Минималният обхват на механизма би се изразявал в регламентирането на правомощие на следователя да изрази писмено несъгласието си с конкретни указания на прокурора и мотивите за това, като съответният документ бъде приобщен по досъдебното производство. Необходимо би било да бъдат предвидени съответни гаранции срещу неблагоприятни последици за следователя при упражняването на това правомощие, свързани с атестации, повишаване в ранг и длъжност, вътрешноинституционален натиск. Дори в този най-ограничен вариант разглежданият механизъм би имал немаловажно значение например в контекста на съдебния контрол върху досъдебното производство (в това

число върху постановленията за прекратяване и за спиране на наказателното производство; при одобряване на протоколи от неотложни действия по разследването; при разглеждането на искания на прокурора за вземане на мерки за процесуална принуда); на служебния контрол на прокурора от по-горестоящата прокуратура по чл. 46, ал. 4 НПК; на последваща проверка върху дейността на органите на досъдебното производство по конкретни дела; до известна степен – дори в производства за реализиране на отговорността на държавата по дела за вреди, причинени от незаконно обвинение. Не следва да се подценява обстоятелството, че указанията на прокурора могат да се отнасят до почти всяко правомощие на разследващия орган, както и че по значително преобладаващия брой досъдебни производства основният принцип за непосредственост се проявява най-пълноценно именно в дейността на разследващия орган.

Ако обективен анализ на достатъчен брой наказателни производства, а също така и на производства за осъществяване на отговорността на държавата за вреди, причинени от действия на органите на досъдебното производство, покаже необходимост от това, би могъл да бъде обсъден и механизъм с по-непосредствени процесуални последици: възможност на следователя да сезира прокурор от по-горестоящата прокуратура. Съзнателно избягвам понятието „възражение“, тъй като на този етап не считам, че устройството на наказателно-процесуалната ни система предполага или въобще допуска поставяне на указанията на прокурора до разследващите органи или конкретно до следователите под процесуален режим, твърде близък до този по чл. 46, ал. 5 НПК. Не виждам непреодолима пречка обаче в изключителни и изрично регламентирани случаи, особено при липса на процедура за съдебен контрол (при съществено засягане на основни права на гражданите, например при указания за очевидно необосновано привличане на обвиняем; при застрашаване на разкриването на обективната истина, например необходимост от извършване на неотложни действия по разследването в противоречие с указания на прокурора) следователят да разполага с правомощие да предизвика институционална проверка върху конкретно указание на прокурора, без това да засяга задължителността и незабавността на изпълнението на същото.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

01 ноември 2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на въпроси, поставени от сдружение „Правосъдие за всеки“

Уважаема проф. Тянкова,

На поставените от сдружение „Правосъдие за всеки“ (в лицето на председателя на неговия управителен съвет г-н Емил Георгиев) въпроси давам следния отговор:

*По общите въпроси, отправени към мен*

*Въпрос 1 (Т1). Чл. 35, ал. 2 ЗСВ оставя отстраняването при съмнение за безпристрастност на самия член на ВСС (ал. 3, предвиждаща отстраняване по решение на съвета, е обявена за противоконституционна). Какви лични правила за отвод ще спазвате и ще ги оповестите ли публично? Какво ще направите, ако имате данни, че колега не се е отстранил, а е следвало?*

Бих се отстранявал от всяко гласуване при наличие на обстоятелства по чл. 35, ал. 1 ЗСВ. Едва ли е необходимо членовете на ВСС да формулират и да оповестяват „лични“ правила за отвод, необходимо е стриктно да спазват законовите такива. Основанието за самоотвод на член на ВСС „други обстоятелства, които пораждат съмнение в неговата безпристрастност“ ще спазвам неотлъчно, оповестявайки го публично.

Ако разполагам с данни, че член на ВСС не се е отстранил от гласуване при наличие на такива обстоятелства по отношение на него, бих поставил въпроса на обсъждане в заседанието с отразяване в протокола. При наличие на предпоставките за това, бих сезирал компетентните органи.

*Въпрос 2 (Т1). Ще оповестявате ли публично (къде и в какъв срок) срещите и разговорите си по кадрови въпроси с народни представители, политически партии, министъра на правосъдието, главния прокурор и административни ръководители?*

*Кои контакти смятате за недопустими и как ще постъпите, ако бъдете потърсен за съдействие по конкретно кадрово решение?*

На този етап бих могъл да отговоря по-общо: бих провеждал разговори и срещи по кадрови въпроси единствено в рамките на разрешените от закона форми и процедури. Ако бъда потърсен за „съдействие по конкретно кадрово решение", ще сезирам компетентния орган в зависимост от конкретното поведение на лицето, което ме е потърсило. Мисля, че в досегашното си професионално (а и обществено-политическо) поведение съм демонстрирал независимост и непримиримост именно по повод някои кадрови недоразумения.

*Въпрос 3 (Т2). Кои два-три измерими показателя за собствената си работа (напр. срокове на процедури, мотивиран вот) ще публикувате, на какъв интервал и пред кого? Съгласни ли сте, че член на ВСС носи дисциплинарна отговорност по чл. 307, ал. 1 и чл. 308, ал. 2 ЗСВ при системно бездействие, и при какви обстоятелства бихте внесли или подкрепили такова предложение срещу колега?*

Да, бих публикувал по общодостъпен начин на подходящи интервали данни за дейността си при участие в комисии и мотиви за свои гласувания. Системното бездействие на член на ВСС би могло да съставлява дисциплинарно нарушение. Бих внесъл или подкрепил предложение за реализиране на дисциплинарна отговорност по отношение на колега единствено след внимателно запознаване с неговото поведение и причините за същото.

*Въпрос 4 (Т2). Чл. 28, ал. 2 ЗСВ предвижда оценка на изборните членове след мандата по методика на пленума. Ще настоявате ли методиката да е публична и да отчита мотивираните Ви гласувания и ще оповестите ли резултата от собствената си оценка?*

Отговарям положително на поставените въпроси. Методиката и понастоящем е публична и следва да бъде такава. Не виждам пречка резултатите от собствената ми оценка да бъдат оповестявани.

*Въпрос 5 (Т3). Какъв максимален срок в месеци между овакантяването на длъжност и обявяването на конкурса, и между обявяването и назначаването, ще предложите за първата си година? Кой член или комисия ще отговаря и какво ще правите при неспазване на срока?*

Сроковете са въпрос на конкретна преценка, каквато се формира въз основа на данните, относими към конкретния случай. Не са изключение случаите на липса на кандидати. При неспазване на срока Комисията по атестирането и конкурсите, респективно конкурсната комисия, следва да представя на колегията писмена обосновка за забавянето, а същата да

взема мотивирано решение. Отново ще подчертая най-важния акцент от моята концепция: преодоляването на огромната забава на т. нар. повишителни конкурси, откъдето произтичат и драмите с командироването. При конкурсите за първоначално назначаване големи проблеми няма, макар и там да може да се постигне известно ускорение. Това е най-важният въпрос за решаване пред бъдещия ВСС – забавените конкурсно-атестационни процедури. Ако по този повод този важен кадрови орган не се справи – на практика оценката за него ще бъде справедливо негативна.

*Въпрос 6 (Т3). Чл. 227, ал. 2 ЗСВ изключва ограниченията на ал. 1 (12 месеца, без повторно командироване в същия орган) при командироване на незаета щатна длъжност (за прокурорите вж. и чл. 147 ЗСВ). Какви публични критерии, максимален срок и ред на отчитане ще предложите във ВСС при действащия закон и какъв брой командировани над 12 месеца бихте приели за приемлив в края на мандата?*

Критериите следва да се основават на комплекс от показатели, в значителна степен основани на Правилата за измерване на натовареността на прокуратурите и на индивидуалната натовареност на всеки прокурор и следовател, приети от ПК на ВСС с решение по Протокол № 47 от заседание, проведено на 20 декември 2023 г. Сроковете и броят на командированите над 12 месеца са въпрос на конкретна преценка, изградена въз основа на текущите кадрови потребности в отделните структури и не следва да бъдат предварително фиксирани. Дългосрочното командироване е показател за неработещи конкурси, затова основният приоритет следва да бъде тяхното своевременно провеждане.

*Въпрос 7 (Т4). При публично огласена информация за неформално влияние върху кадрови решения или за мрежа за влияние върху магистрати кои първи три стъпки ще предложите на колегията, в какви срокове (в дни) и кой ще отговаря за всяка? Как ще съчетаете публичността със сигналите по чл. 175л-175р ЗСВ и презумпцията за невиновност?*

Процедурата е регламентирана в Глава девета, Раздел I „б“ ЗСВ. Сроковете не могат да бъдат предварително определени, тъй като зависят от всички специфики на наличната информация, включително обем, достоверност, обективна възможност за своевременно извършване на проверките. Публичността следва да бъде съчетана с презумпцията за невиновност чрез оповестяване на фактите и действията, без посочване на имената на лицата, до които те се отнасят.

*Въпрос 8 (Т4). Чл. 54, ал. 5 ЗСВ ограничава Инспектората при проверки за почтеност и конфликт на интереси, когато е изминала повече от година след изтичането на мандата на членовете му. Кой според Вас следва да проверява такива*

*сигнали, включително когато са насочени към член на ВСС, и ще участва ли засегнатият член в разглеждането им?*

Разпоредбата на чл. 54, ал. 5 ЗСВ не ограничава правомощията на други държавни органи, в зависимост от естеството на конкретното поведение. По отношение на правомощията на самия Инспекторат, при действащата редакция на разпоредбата остава възможността проверката да бъде осъществена след започването на нов мандат. Засегнатият член не следва да участва в разглеждането, нито да гласува по свързани въпроси.

*Въпрос 9 (Т1–Т4). Какви публични позиции сте заемали досега по проблемите на съдебната власт – независимост, отчетност, конкурси, командироване, неформално влияние – и какви конкретни решения сте предлагали? Кое от предложеното е реализирано и кои свои позиции бихте променили днес и защо?*

Заявявал съм, че забавените с години конкурси влияят върху професионалното развитие и независимостта на магистратите. Обсъждал съм проблема за командироването като инструмент за влияние – откомандироване е възможно по всяко време и така се изгражда изкуствено лоялност към административния ръководител. Изтъквал съм, че изборът на ръководители трябва да е прозрачен и обективен, с предварително зададени критерии и по възможност в условията на конкуренция. Коментирал съм, че е необходимо твърденията за търговия с влияние да бъдат проверени от независими институции, без намеса на Министерството на правосъдието. Посочвал съм неведнократно, че ВСС с изтекъл мандат не следва да избира председател на върховен съд или главен прокурор.

*Въпрос 10 (Т3). Колко пъти и общо за какъв срок сте били командирован (кога, от кой и в кой орган, по чия заповед и на какво основание)? Участвали ли сте в конкурс за орган, в който сте били командирован, докато сте били там? Ще оповестите ли публично заповедите за командироването си? Ако въпросът не се отнася до Вас (не сте магистрат), моля, посочете това.*

Не съм магистрат и въпросът не се отнася до мен.

*Въпрос 11 (Т3). Когато заместник-председател или ръководител на отделение се определя без конкурс и без публично оповестени критерии, това може да действа като кариерно повишаване без състезание. Ще подкрепите ли публична процедура и за тези длъжности (критерии, концепция, изслушване) и мотивирано решение на колегията по тези критерии?*

Да, със сигурност.

*Въпрос 12 (Т1). Имате ли съпруг/а или роднини по права линия или по съребрена линия до трета степен, които заемат длъжности в съдебната власт, прокуратурата*

*или администрацията на ВСС? Ще оповестите ли това публично и как ще постъпвате при решения, които засягат тях или органа, в който работят (отвод по чл. 35 ЗСВ)?*

Не. Нямам такива роднински връзки.

Въпрос 13 (Т1–Т4). С оглед на искането, направено в Комисията за допълнителни проверки на кандидатите (кариерни досиета, командироване, проверки на Инспектората, дисциплинарни производства – по публикация в «Дневник» от 07.10.2026 г.), съгласни ли сте да бъдат предоставени и оповестени данните за Вас по тези въпроси? Има ли или е имало образувани спрямо Вас дисциплинарни производства или проверки/сигнали пред Инспектората към ВСС през последните 10 години и с какъв резултат?

Вероятно въпросът се отнася до кандидати, които са магистрати. Ала не виждам пречка данните и по повод моята кандидатура да бъдат оповестени публично. Няма и не е имало образувани спрямо мен дисциплинарни производства или проверки през последните десет години.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

01 ноември 2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на въпрос, поставен от Пламен Евгениев – прокурор в Апелативна прокуратура – София

Уважаема проф. Тянкова,

На поставения от прокурор Евгениев въпрос давам следния отговор:

Общият размер на моите доходи за календарната 2025 г. (в лева) е: 116 378 лв. Този размер включва доходи от трудови правоотношения и от хонорари. Този размер е включен в общия размер на декларираните от мен суми от доходи в подадената в процедурата по избор от мен декларация, тъй като иде реч за встъпителна декларация (при нея рубриката за доходи от предходна година е неактивна, това е ненужно поради необходимостта да се знае целият доход на кандидата към съответен момент). Ако бъда избран за член на ВСС – бъдещо несигурно събитие – ще подавам годишна декларация, в която се отбелязва доходът от предходната календарна година.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

29 октомври 2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на въпроси, поставени от Съюза на съдиите в България

Уважаема проф. Тянкова,

По повод поставените от Съюза на съдиите въпроси правя следното изложение:

През последната година Съюзът на съдиите в България повдигна и поддържа внимание към една важна тема: наличие на сериозни институционални уязвимости, които позволяват предоставени от законите правомощия да бъдат използвани за самоцелно събиране на чувствителна информация, профилиране и въздействие върху магистрати. Неколкократно бяха представени и анализирани данни от прокурорски преписки и актове, от възложени на ДАНС проверки, от използване на резултати от прилагане на специални разузнавателни средства спрямо магистрати. Основен повод за тревога е не само споделената количествена информация, а най-вече неясните относно институционалната „съдба“ на събраната чувствителна информация и съмнителните гаранции, че тази информация няма да се ползва с цел уязвимост на независимостта на отделните магистрати.

Запознавам се периодично с представяните по този повод доклади и анализи, макар и не в пълнота. Необходимо ми е още време с оглед задълбоченост на знанията ми. Професионалните ми ангажименти през последните тридесет години подхранват неподправен интерес от моя страна към двете подтеми: т. нар. преписки (проверки) и специалните разузнавателни средства. Законовата и подзаконовата бази по тези два повода са достатъчно подробни, нормативната уредба през последните десетилетия несъмнено се развива в положителна посока (предимно постигайки по-сериозен правозащитен ефект). Част от моя професионален и политически път е свързан с промяна на законите и подзаконовите

нормативни актове по този повод, създаването на допълнителни институционални гаранции срещу възможни злоупотреби.

Ето защо *споделям своята готовност да отдам сили за институционален отговор на поставените въпроси относно опасността от профилиране на магистрати чрез привидно законови процедури с цел засягане на тяхната независимост*. Ако, разбира се, бъда избран за член на Висшия съдебен съвет. Впрочем тези теми ще останат във фокуса на моя изследователски интерес, независимо от моята професионално-щатна съдба.

Присъствах на международната конференция, организирана от Съюза на съдиите и Българския хелзинкски комитет, на 22 октомври 2026 г. Повдигнатите теми и въпроси са важни, тревожни, базови.

Преди да се опитам да отговоря накратко на поставените конкретни въпроси (предвид и краткостта на времето, което имаме за формулиране на отговори), ще направя едно съществено предварително уточнение.

Законодателството ни по повод т. нар. оперативно-издирвателна дейност на българските служби за сигурност (МВР, ДАНС, ДАР, военно разузнаване, НСО и др.), т. нар. предварителни проверки по реда на чл. 145 ЗСВ и т. нар. специални разузнавателни средства е относително добро; тази законова (а и подзаконова) уредба е подчинена на справедливата цел да се противодейства от страна на държавата срещу престъпни прояви. В крайна сметка и трите правни института (ОИД, предварителни проверки, СРС) не съществуват като самоцел, а са законово призвани да послужат по конкретни наказателни производства, водени по реда на българския Наказателно-процесуален кодекс. Съответно – когато не могат да послужат за конкретно наказателно дело, резултатите от ОИД, проверките и СРС-тата не бива да служат за нищо друго. Още по-недопустимо е да служат за профилиране на лица с оглед постигане на извън-законова цел, при това не само на магистрати.

Многократно по време на споменатата конференция, а и на предишни форуми, бе повдигана темата за безконтролното съхраняване на събрана чрез СРС информация, включително и с оглед опасност за ползването ѝ за профилиране на магистрати. *По този повод ще споделя, че пред събраната със СРС информация има два законови пътя: а) тя да се превърне в материален носител на информация, на който НПК придава доказателствен характер на веществено доказателствено средство (ВДС чрез СРС) и по този начин това ВДС следва траекторията на самото наказателно дело като част от събрания доказателствен материал; б) цялата останала информация, която не е „включена“ в създаденото с наказателно-процесуална цел веществено доказателствено средство (ВДС), задължително трябва да бъде унищожена*. Това са двете перспективи пред информацията, събирана чрез СРС, независимо дали иде реч за специално разузнавателно средство, поискано от наблюдаващ

прокурор по реда на НПК след започване на досъдебно наказателно производство, или за т. нар. оперативно СРС, т. е. поискано по реда на чл. 13 ЗСРС от съответни специални служби. Нека не се забравя, че и т. нар. оперативни СРС-та преследват справедливата цел да се създаде ВДС, а НПК през 2010 г. бе допълнен с възможност и тези ВДС да се ползват по наказателни дела. Споделям своя професионален опит, че унищожаването на събраната информация, останала извън обсега на създаденото ВДС, се спазва почти неотклонно в дейността на съответните държавни органи. Злоупотреби и по този повод, разбира се, не са изключени – това е присъщо на всяка човешка дейност. Ако такава информация се съхранява някъде извън нормите на законите – това е злоупотреба. *По този повод ще бъда непримирим, независимо дали става дума за опити за въздействие върху магистрати или върху други граждани.*

Изпитах удовлетворение, когато по време на конференцията от 22 октомври 2026 г. бе направено изказване от Председателя на независимото Бюро за контрол на специалните разузнавателни средства г-н Пламен Колев. Вярвам, че специалната проверка, която Бюрото провежда по повод повдигнатите от ССБ проблеми, ще има свой положителен завършек. Това бе обещано публично от г-н Колев и нямам основания да поставям под съмнение подобно усилие. В крайна сметка това Бюро именно затова бе създадено: да създава гаранции срещу злоупотреби. *Категорично заявявам, че ако бъда избран за член на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, представените от Бюрото анализи и резултати по повод прилагането на специални разузнавателни средства спрямо магистрати през последните години ще бъдат внимателно проучени от мен и ще направя всичко възможно за постигане на съответен институционален отговор от името на ВСС като колективен орган.*

И още нещо, макар и малко встрани от номинационната процедура за ВСС. Става дума за законовия недъг на българската уредба, подчертан и от специално решение на Съда по правата на човека, по повод неуведомяването на лицата, които са били обект на СРС. Известно е, че Бюрото за контрол е призвано да уведомява лицата след прилагането на СРС, но само ако това прилагане на СРС е било „неправомерно“. В това отношение дори изразът за неправомерност не е съвсем ясен. *Ще споделя своя институционален опит: не виждам пречка, както и някаква особена трудност или опасност пред държавни интереси, правната уредба да бъде променена по посока наличие на задължение Бюрото да уведомява впоследствие винаги лицата, които са били обект на СРС (когато това не е послужило за създаване на ВДС), освен при лимитативно дефинирани предпоставки.*

И друг щрих е важен: много по-опасна е базата от данни, съдържаща нерегламентирано събрана информация извън института на СРС, т.е. с частни недържавни усилия; този непознат за обществото конгломерат от

незнайно къде съхранявана информация представлява реално надвиснала грандиозна опасност над независимостта над магистратите, а и не само над тях. Типични примери в това отношение са грозните явления, известни на обществото като случая „Нотариуса“, случая „Пепи Еврото“ и др. под.

А сега към отговори на конкретните въпроси:

*1. За институционалната отговорност на ВСС*

*Считате ли, че представените публично данни за масови прокурорски проверки, тайно наблюдение и събиране на чувствителна информация за магистрати представляват достатъчно сериозно основание ВСС да предприеме активни действия за изследване на системните рискове за съдебната независимост?*
*Какви конкретни действия бихте предложили, ако бъдете избрани, и в какъв срок?*

Доколкото успях да се запозная с данните, те заслужават сериозно внимание и са достатъчно основание за активни действия. Не мога да ги проверя самостоятелно и не бих изразил становище относно отговорността на конкретни лица или институции. Бих предложил прокурорската колегия да поиска информация от Бюрото за контрол на СРС и от главния прокурор, да я обсъди публично и да се координира с ИВСС. Първоначален отчет може да се поиска в рамките на кратък срок, доколкото това е съвместимо със следствената тайна и защитата на класифицираната информация.

*2. За необходимостта от цялостна независима проверка*

*Бихте ли подкрепили ВСС да инициира, в рамките на законовите си правомощия, цялостен междуинституционален анализ на прокурорските проверки, оперативните разработки и използването на СРС спрямо магистрати, с участието на компетентните контролни институции? Считате ли, че подобен анализ следва да установи не само формалната законосъобразност на отделните действия, но и основанията за тяхното предприемане, продължителността, резултатите и съдбата на събраната информация?*

Бих подкрепил цялостен и независим преглед в рамките на законовите правомощия на съответните институции. Той трябва да обхване не само формалната законосъобразност, но и основанията, продължителността, резултатите и последващото съхраняване и използване на събраната информация. ВСС следва да съдейства за

институционалната координация и да настоява за проверима реакция от компетентните органи, без да замества техните функции.

*3. За прокурорските проверки като възможен механизъм за натиск*

*Каква е според Вас ролята на ВСС и неговите колегии, когато прокурорски проверки се образуват по повод постановени съдебни актове, продължават след отпадане на първоначалните основания или многократно се възобновяват по идентични твърдения?*
*Какви институционални гаранции бихте предложили срещу превръщането на правомощията на прокуратурата да извършва предварителни проверки по реда на чл. 145 ЗСВ в средство за въздействие върху независимото упражняване на правораздавателната дейност, без да се препятства законното разследване на престъпления?*

Самото извършване или възлагане на проверка не е индикация за неправомерно влияние, но повтаряемостта, продължаването след отпадане на основанията и липсата на ясни мотиви заслужават особено внимание. Колегията трябва да реагира бързо и конкретно, с проверими факти, и да подкрепи засегнатия магистрат. Доколкото успях да се запозная с данните, множество преписки са образувани по анонимни или фалшифицирани сигнали. Необходими са ясни основания и срокове за проверките, мотивирани решения, незабавен отказ по анонимни сигнали и ограничаване на повторните проверки по идентични твърдения. Тези мерки изискват законодателна промяна, в която колегията трябва да участва активно, без да се затруднява законното разследване на престъпления.

*4. За тайното наблюдение и последващия контрол*

*Считате ли за достатъчни действащите гаранции срещу злоупотреба със СРС спрямо магистрати, включително по отношение на оперативни разработки, които не водят до наказателни производства?*
*Бихте ли подкрепили въвеждането на допълнителни механизми за независим последващ контрол, включително върху необходимостта и пропорционалността на наблюдението, съхраняването, достъпа и унищожаването на събраната информация?*

Доколкото успях да се запозная с представените данни, гаранциите не изглеждат достатъчни, най-вече при оперативните разработки, при които няма процесуалните гаранции на НПК, а засегнатият магистрат може изобщо да не научи за наблюдението и да не може да се защити срещу него. В рамките на установената система от държавни органи, бих

подкрепил последващ контрол върху необходимостта и пропорционалността на наблюдението, върху съхраняването, достъпа и унищожаването на информацията и уведомяване на засегнатите лица. Това съответства и на критиките на ЕСПЧ по делото „Екимджиев и други срещу България“. Контролът трябва да осигурява отчетност и да се съчетава със защитата на класифицираната информация, без да пречи на законните разследвания.

*5. За информацията като възможен инструмент за зависимост*

*Как оценявате риска чувствителна информация за магистрати, събрана чрез прокурорски проверки, оперативни разработки или СРС, да бъде съхранявана и използвана за цели, различни от тези, за които е била първоначално събрана?*
*Какви мерки бихте подкрепили за ограничаване на този риск и за гарантиране, че информацията няма да бъде използвана при кадрови решения, дисциплинарни производства, публични кампании или други форми на въздействие?*

Рискът е сериозен, особено ако значителни по обем масиви остават неизползвани и без външна проверка. Подкрепям задължително и проверимо унищожаване на материалите, които не са послужили в наказателно производство, строго целево ограничение, срокове за съхраняване и регистър на достъпа с регламентиране на съответни санкции при злоупотреба. Кадровите и дисциплинарните решения трябва да се основават единствено на предвидените в закона материали, по предварително известни критерии, и да бъдат мотивирани. За нередности при кадровите решения магистратите следва да разполагат със защитен канал за сигнали.

*6. За достъпа на ВСС до информация и ефективността на защитата*

*Как следва да действа ВСС, когато разполага с данни за възможен институционален натиск, но необходимата за проверката им информация се намира в прокуратурата, службите за сигурност или други държавни органи и не му се предоставя?*
*Бихте ли подкрепили законодателни или организационни промени, които да гарантират ефективно установяване на фактите от компетентен независим орган, при съблюдаване на защитата на класифицираната информация и тайната на разследването?*

Липсата на съдействие от друга институция не може да бъде оправдание за бездействие. ВСС трябва да упражнява пълноценно

правомощията си да изисква информация, да документира отказите, да сезира ИВСС и компетентните органи и да уведомява обществото за предприетите действия, доколкото законът позволява. Не намирам необходимост от промени в системата на държавните органи, разполагащи с правомощия, относими към въпроса. Ако са налице случаи, в които без правно основание определени органи или длъжностни лица отказват да предоставят на ВСС данни, необходими за извършването на проверка от компетентността на Съвета, проблемът следва да бъде решен чрез сезиране на компетентните институции. Ако бъдат констатирани дефицити относно взаимодействието между ВСС и други държавни органи, бих подкрепил евентуални изменения в нормативната уредба, основани на задълбочен анализ на възможните законодателни разрешения.

*7. За защитата на конкретните магистрати*

*Какви практически действия следва да предприема ВСС при сигнал от съдия, прокурор или следовател за институционален натиск, включително чрез прокурорски проверки, заплахи, публично дискредитиране или неформално въздействие?*
*Бихте ли подкрепили създаването на постоянен, публично отчетен механизъм за своевременно разглеждане на такива сигнали, проследяване на предприетите действия и осигуряване на реална защита на засегнатия магистрат?*

Бих подкрепил създаването на такъв механизъм и той е изрично предвиден в представената от мен концепция. Той следва да включва достъпен и сигурен канал за сигнали, поверителност на подателя, ясни срокове и гаранции срещу ответни мерки. Колегията следва да разглежда сигналите бързо и безпристрастно, да изисква информация от съответните органи и да заявява публично подкрепа за магистрата, като зачита следствената тайна. При засягане на доброто му име реакцията трябва да се основава на конкретни и проверими факти, а не на общи декларации. Предприетите действия и резултатите от тях трябва да се отчитат периодично и публично.

*8. За зависимостите при кадровите решения и почтеността на самия ВСС*

*Считате ли, че съществуването на неунищожени или неконтролирано съхранявани информационни масиви за магистрати създава риск от нерегламентирано влияние върху назначения, повишения, избор на административни ръководители и дисциплинарни решения?*

*Какви гаранции бихте предложили за установяване и предотвратяване на такива зависимости, включително по отношение на самите членове на ВСС, при спазване на правата на засегнатите лица и законовите ограничения върху достъпа до информация?*

Риск от нерегламентирано влияние върху кадровата и дисциплинарната политика несъмнено съществува. Информация, която никой външен орган не може да провери, е удобна основа за неформално влияние, което рядко се проявява явно. Гаранциите следва да бъдат търсени в изготвянето на предварително известни критерии, в мотивирането на решенията, еднаквото третиране на кандидатите, периодичната смяна на състава на комисиите и последователното прилагане на правилата за отвод, както и строги правила за достъп до информацията и проследимост на ползването ѝ. Декларирането на конфликт на интереси следва да бъде нормален и задължителен стандарт за членовете на ВСС.

*9. За личната отговорност и конкретните ангажименти*

*Ако бъдете избрани за член на ВСС, кои три конкретни инициативи бихте предприели през първите шест месеца от мандата си за предотвратяване на институционалния натиск върху магистрати и за подобряване на гаранциите срещу злоупотреба с прокурорски проверки, оперативни разработки и СРС?*
*Готови ли сте публично да отчитате предприетите от Вас действия и резултатите от тях?*

Бих настоявал за изграждането и функционирането на защитен канал за сигнали за натиск и за ясен ред за публична подкрепа на засегнатия магистрат.

Бих предложил периодично анонимно проучване сред прокурорите и следователите за натиска, който усещат или възприемат да се осъществява по отношение на техни колеги, с публикуване на резултатите.

Бих инициирал заедно с ИВСС и другите компетентни институции координиран анализ на системните рискове при проверките и използването на СРС, заедно с публичен план с мерки и срокове.

Заявявам готовност да отчитам действията си и резултатите от тях публично, при спазване на законовите ограничения за разгласяване на информация.

*10. За селективното търсене на отговорност, институционалното покровителство и създаването на зависимости*

*Обсъжданите рискове от злоупотреба с прокурорски проверки, оперативни разработки и СРС имат и друго, не по-малко тревожно измерение. Възможно е в резултат на такива действия действително да бъдат установени данни за престъпления, корупционно поведение или тежки дисциплинарни нарушения на магистрати, но вместо да последва законосъобразно търсене на отговорност, събраната информация да бъде укрита, задържана или използвана за осигуряване на покровителство и поставяне на съответните лица в зависимост.*
*Какви действия бихте предприели като член на ВСС, ако бъдат установени данни, че информация за неправомерно поведение на магистрати е била съзнателно укривана или не е довела до надлежна институционална реакция, а вместо това е използвана за осигуряване на безнаказаност, кадрова протекция или упражняване на влияние?*
*Бихте ли настоявали да се установи не само евентуалната отговорност на засегнатите магистрати, но и отговорността на длъжностните лица, които са възпрепятствали разследването, прикрили са информацията или са допуснали използването ѝ като средство за зависимост?*
*Какви конкретни действия в рамките на компетентността на ВСС бихте подкрепили, за да се гарантира, че информацията за евентуални нарушения се проверява от компетентните органи, при спазване на законовите изисквания и правата на засегнатите лица, а не се превръща в инструмент за селективно правоприлагане и институционално покровителство?*

При наличие на данни с такова съдържание бих настоявал материалите да бъдат предоставени на компетентните органи и да се реализира дисциплинарна отговорност с пълния интензитет на правомощията на ВСС. Забавената или липсваща реакция създава усещане за недосегаемост и демотивира съвестните магистрати. Отговорността не следва да се ограничава до засегнатите магистрати и трябва да обхваща и длъжностните лица, които са укрили информацията или са я използвали като средство за зависимост. ВСС не следва да предрешава въпроса за вината, но трябва да изисква отчет за движението на сигналите и да гарантира предприемането на всички предвидени в нормативната уредба мерки срещу институционално бездействие.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

01 ноември 2026 г.

ДО:
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

# О Т Г О В О Р

от проф. д-р Веселин Бориславов Вучков –
номиниран за член на Висшия съдебен съвет (прокурорска колегия), на въпроси от страна на Съюз на българските адвокати

Уважаема проф. Тянкова,

На поставените от Съюза на българските адвокати въпроси формулирам следните отговори:

*А. Независимост от политическата власт*

*1. Кандидатурата Ви е внесена от народни представители от определена парламентарна група. Ще оповестявате ли публично всяка среща с народни представители, членове на правителството и представители на политически партии, на която се обсъждат въпроси от компетентността на ВСС? Ще си правите ли отвод при кадрови и дисциплинарни решения, които засягат лица, с които сте в служебна, политическа или лична близост?*

Бих провеждал разговори и срещи по въпроси от компетентността на ВСС единствено в рамките на разрешените от закона форми и процедури.

Бих се отстранявал от всяко гласуване при наличие на обстоятелства по чл. 35, ал. 1 ЗСВ.

*2. Ще се ангажирате ли да не заемате политически и изборни длъжности и да не влизате в правителство в определен срок след края на мандата си? Какъв срок считате за необходим?*

В момента не бих се ангажирал с подобно обещание предвид действащата нормативна обстановка. Въпросът би могъл да бъде обсъден и законодателно, да, при преценка на всички позитивни и негативни последици от подобно решение.

*3. Ще гласувате ли с писмени мотиви при всеки избор на административен ръководител и при всяко дисциплинарно решение и ще публикувате ли особено мнение при несъгласие?*

Бих гласувал с писмени мотиви и бих публикувал особено мнение във всички случаи, в които естеството на подлежащия на решаване въпрос и на отстояваната от мен позиция предполагат това. Включително и относно съдържанието на поставения въпрос.

*4. На заседанието на Комисията по правни въпроси на 2 октомври 2026 г. (протокол № 13) народни представители поставиха въпроса дали някой от кандидатите се споменава в материалите по случая с убития Мартин Божанов („Нотариуса"). Имали ли сте професионални или лични контакти с него или с лица от неговото обкръжение? Ще подкрепите ли ВСС да провери и да оповести в допустимия от закона обем всички данни за нерегламентирано влияние върху назначенията и повишенията на магистрати?*

Бих подкрепил ВСС да провери и да оповести в допустимия от закона обем всички данни за нерегламентирано влияние върху назначенията и повишенията на магистрати. Включително и по повод грозното явление „Нотариуса". Не съм имал никакви контакти с въпросното лице или със субекти от неговото обкръжение.

*Б. Случайно разпределение, съдебни състави и групи*

*5. Според чл. 9, ал. 1 и 2 ЗСВ делата се разпределят на принципа на случайния подбор в рамките на колегиите или отделенията. Ще подкрепите ли задължение всеки съд и всяка прокуратура да публикува на интернет страницата си в срок от 7 дни всички документи, свързани с разпределенията, включително и тези, с които съдия или прокурор се изключва от разпределението, променя се процентът му на натоварване или дело се разпределя ръчно, заедно с мотивите на заповедта?*

Такова предложение би могло да бъде подкрепено единствено след съответен анализ на релевантните технически и организационни възможности. В общия случай поне някои от тези документи се прилагат по преписките и делата и участниците в същите имат възможност да се запознаят с тях. Би било необходимо да се предотврати и разгласяването на лични данни, например ползването на отпуски от конкретни магистрати.

Наред с изложеното, такава мярка сама по себе си не би била ефективна, без функционирането на съответни гаранции срещу целенасочени неявни намеси в разпределенията. Поради всички тези съображения бих подкрепил подобно задължение за съдилищата и прокуратурите единствено в съществено модифициран и конкретизиран вид.

*6. Кой според Вас следва да формира постоянните съдебни състави във въззивните и касационните съдилища: председателят на съда, общото събрание на съдиите или жребий? Ще подкрепите ли периодична ротация на съдиите в постоянните състави, както и публикуване на мотивите за всяка промяна в тях? Има ли законово основание за формиране на постоянни съдебни състави? Наличието на постоянни състави не считате ли, че е възможно да се възприема от обществото като база за формиране на корупционна практика?*

Намирам този въпрос за организационен и второстепенен. Ако има съмнения за корупция, редът за определяне на съставите не би могъл да бъде надежден механизъм за противодействие. Стремежът е системата да гарантира независимостта и безпристрастността на всеки съдия поотделно, а оттам – и на всеки колективен съдебен състав, както и случайното разпределение на делата. Освен при констатация за системни проблеми, основана на обективен анализ, не намирам причини за предприемане на промени в сега действащата организация.

За да бъде въобще подходено към регламентиране на правила в насока периодична ротация на членовете на съставите, е задължителен внимателен анализ на редица допълнителни организационни въпроси, свързани включително с графика на съдебните заседания; със заетостта на съдебните зали; със заседателните дни на отделни съдии; с командироването; с дежурствата (в частност в окръжните съдилища, които функционират и като първоинстанционни, и като въззивни); с административни ангажименти, дори с отпуските. Поради продължителността на съдебните производства е практически изключено да се обсъжда ротация на членовете на съставите, която да се осъществява единствено след приключване на всички дела на дадени състави. С оглед на това е налице явна опасност неминуемият ефект от такива правила, а именно, че голяма част от съдиите биха участвали паралелно по отделни дела в състави с различни свои колеги, да доведе до забавяне на правораздаването поради затруднения при насрочването на заседанията. Въпросът Ви се отнася единствено до съдиите от въззивните и касационните състави, но е полезно да бъде взет предвид опитът на колективните първоинстанционни наказателни състави. Съдебните заседатели в редица съдилища участват в състави с различни съдии и съвсем не са изключение случаите, в които при насрочването на

следващото съдебно заседание се оказва, че първите няколко най-скорошни свободни за председателя на състава дати са невъзможни поради ангажименти на някого от съдебните заседатели по други дела, което води до насрочване за по-късна дата (и това обстоятелство става достояние на всички присъстващи в залата лица). Поради тези съображения считам, че на този етап към осъществяване на такова предложение на практика не може да се пристъпи.

*7. Практиката за формиране на постоянни колективни съдебни състави, при която случайно се определя само докладчикът, правилна ли е според Вас? Законосъобразна ли е? Правилно ли е имената на останалите двама членове на състава да не се изписват в протокола за случайно разпределение и да не са известни на страните? Ще предприемете ли действия за преустановяването ѝ?*

Съобразно Решение № 304 от 23.08.2023 г. на ВКС по н. д. № 430/2023 г., I н. о., „При колективни съдебни състави от професионални съдии, извън нарочно уредения избор на докладчика, определянето на останалите членове е функция, съставляваща дейност по упражняване на организационно и административно ръководство на съответните съдебни органи, която не е изрично и унифицирано регулирана в закона и в акт на ВСС. В тази насока се прилагат различни практики съобразно изработените от отделните съдебни органи вътрешни правила. При липса на изричен регламент за случаен избор на участващите в състава съдии, освен докладчика, е достатъчно техният избор да бъде извършен по начин, осигуряващ необходимите отчетност и прозрачност при разпределението, гарантиращи безпристрастност и обективност на правораздаването.“[1].

В общия случай поради функционирането на „постоянни“ състави, които са обявени и на интернет страницата на съда, за страните не представлява проблем да установят имената и на другите членове на състава, но тази възможност не представлява достатъчна гаранция, а и невинаги се реализира. Необходимостта на страните да могат да разберат имената на всички членове от състава е свързана например с правото им своевременно да подготвят евентуално искане за отвод. Поради това бих предприел съответни промени, изискващи изписване на целия съдебен състав в протокола за случайно разпределение.

*8. Бихте ли работили срещу практиката при заседания на съдиите да не бъдат поставяни табелки с имената им?*

---

[1] Цит. по: Бюлетин на ВКС, 2023, № 8, с. 33.

Бих подкрепил разбиране в насока, че идентифицируемостта на съдията е част от публичността на правораздаването.

*9. Бихте ли работили за поставяне на монитори и за страните в съдебните зали за следене съставянето на протокола?*

Да, по принцип. Изпълнението зависи от информационните системи и бюджета, които са в правомощията на пленума. В малкото на брой съдебни зали, в които е възприета такава организация (например някои съдебни зали в Софийския районен съд), същата дава положителни резултати и редуцира броя на процедурите по чл. 312 НПК.

*10. Когато член на колективен състав се отведе или отсъства, как следва да се определя съдията, който го замества? Ще подкрепите ли заместващият съдия да се определя чрез случаен подбор между всички съдии от колегията или отделението, а не със заповед на председателя?*

Категорично подкрепям определянето на заместващия съдия да се осъществява чрез случаен подбор, освен в изключителни случаи, изрично предвидени в закона.

*11. Разпределението по групи дела и по коефициенти позволява чрез промяна на групите или на процента на натоварване да се предопределя кой съдия ще получи конкретно дело. Какъв още по-ефективен контрол би могъл да бъде въведен от ВСС относно създаването и промяната на групите във всеки съд?*

Промените на групите и на процента на натоварване следва да зависят единствено от обективни и автоматизирано прилагани критерии. Конкретните гаранции за случайния подбор при добре изградена електронна система оттам нататък са технически въпрос. При възникване на разлика в натоварването, която би довела автоматично до разпределяне на следващото постъпило дело на конкретен съдия, следва да се предвидят съответни механизми за предотвратяването на този ефект.

*12. Работна група от съдии във ВКС, създадена по решение на Съдийската колегия по протокол № 40 от 05.12.2023 г., установи в доклада си, че делата, прехвърлени чрез опцията „Ръчно разпределение“, и делата, разпределени по дежурство, изкривяват отчитането на натовареността, и посочи, че „не съществува сигурност, че и в бъдеще не биха възникнали подобни на описаните проблеми“. Ще подкрепите ли ежегоден независим одит на цялостната организация и системата за разпределение на делата с публичен подробен доклад?*

Да, бих подкрепил. Със сигурност.

*13. Ще подкрепите ли цялата информация за разпределение на всяко дело и по отношение на всеки съдия от състава, включително изключените съдии и причините за изключването, да бъде достъпен за страните и техните адвокати чрез Единния портал за електронно правосъдие?*

Бих подкрепил такова предложение единствено в съществено модифициран и конкретизиран вид.

*14. Чл. 30, ал. 5, т. 20 ЗСВ възлага на Съдийската колегия да приема правила за разпределение на делата само между съдиите, които разглеждат централизирано разпределяните заповедни дела по чл. 9, ал. 3 ЗСВ, с цел изравняване на общата им натовареност. Какви правила ще предложите за останалите дела във всички съдилища, за да се ограничат ръчното разпределение, изключенията от случайния подбор и липсата на случаен подбор на всеки член на колективните състави?*

Ръчно разпределение на дела следва да бъде допустимо единствено на изрично изброени основания, с писмени мотиви и автоматичен запис.

*15. Ще подкрепите ли публичност на правилата за разпределение на преписките в прокуратурите и отчитане статистически и публично на случаите на отнемане на преписка от наблюдаващия прокурор?*

Бих подкрепил такова предложение; ала по-значимият въпрос, който съм засегнал и в представената от мен концепция, е за мерките, които да бъдат предприети въз основа на така получените обобщени данни, насочени към предотвратяването на злоупотребата със случайното разпределение като вътрешносистемен канал за въздействие.

*В. Безпристрастност и права на страните*

*14. Ще подкрепите ли законодателна промяна, при която отказите по искания за отвод да се оспорват и разглеждат от друг съдия или състав, а не от съдията, чийто отвод се иска?*

И de lege lata по наказателни дела е налице контрол върху отказа на член на съдебния състав да се отведе, но в рамките на последващо контролно инстанционно производство или производство по възобновяване на делото. В случаите, в които отказът за отвод е неоснователен и съставът на съда е незаконен, възможността за незабавно

самостоятелно обжалване на определението би могла да доведе до предотвратяване на съществено забавяне на производството. Намирам за особено важно при предприемането на такива изменения да се предвиди също, че евентуалното потвърждаване на определението, с което се отказва отвод, не е задължително за контролните инстанции по същество, които имат правомощие служебно или по искане на страните да осъществят самостоятелна проверка за незаконен състав, включително на същите основания. Необходимо би било да бъдат изрично уредени и други въпроси, произтичащи от функционирането на такава процедура, в това число дали произнасянето по жалбата срещу определението, с което се отказва отвод, е пречка за по-нататъшно участие по делото на членовете на съдебния състав, включително в последващо въззивно, респ. касационно производство.

*15. Смятате ли за проблем масовите откази по искания за отвод и липсата на мотиви в тях? Ще предложите ли определенията, с които се отказва отвод, да се вписват в отделен раздел на Електронния публичен регистър на отводите заедно с исканията за отвод в обезличен вид?*

Няма категория съдебни актове, които да са „безгрешни“, и неоснователните откази за отводи не са изключение. Нямам впечатления да се касае до масов проблем, но информирано становище бих могъл да формирам единствено при запознаване с нарочно събрани и анализирани данни. Доколкото всеки акт на съда задължително съдържа мотиви, неспазването на това изискване, независимо от вида на акта, води до незаконосъобразност. В случая тя е с ограничени процесуални последици, тъй като определението не подлежи на самостоятелно обжалване, но може да бъде взета предвид в съответните процедури по атестация и конкурси. Поради това не считам, че е налице ясно изразена необходимост от създаването на такъв раздел в Електронния публичен регистър.

*16. Какво е отношението Ви към това, че много съдилища не са осигурили работещи системи за звукозапис в съдебните зали? Ще подкрепите ли задължителен аудио и видеозапис на всички открити съдебни заседания с достъп на страните до записите?*

По отношение на аудиозаписа евентуално бих подкрепил такова предложение след съответен анализ на наличните ресурси и технически възможности, както и на нормативната уредба относно личните данни. По отношение на видеозаписа на този етап не бих подкрепил предложението.

*17. Как ще решите проблема с липсата на обособени стаи в съдилищата, в които колективните състави да обсъждат делата и да вземат решения по тях?*

Тайното съвещание не е ограничено по място, доколкото същото позволява опазването на тайната на съвещанието. Съвсем не са изключение случаите, в които съдебният състав поканва участниците в процеса да напуснат съдебната зала и съвещанието се провежда в нея. Този въпрос подлежи на поетапно решаване в зависимост от текущите бюджетни дадености, както и от възможностите за реорганизация във всяка конкретна съдебна сграда. (Например в класическата Съдебна палата на гр. София стаите за тайно съвещание постепенно паднаха жертва на разрастващия се административен персонал).

*18. Как следва да реагира Съдийската колегия при системно забавяне на съдебните актове след обявяване на делото за решаване? Ще подкрепите ли публикуването на статистика за забавените актове по съдилища и по съдии?*

Подобна статистика би могла да бъде от съществено значение за констатиране на системни проблеми в дадени съдилища или в работата на конкретни съдии и да бъде основа за предприемане на дисциплинарни и организационни мерки. Следва да бъде съчетана с данни относно натовареността и с изясняване на причините за забавянето, които могат да бъдат от различно естество. Публикуването ѝ намирам за факултативно и второстепенно, но не бих се противопоставил.

*19. Сигналите на граждани и адвокати за етични нарушения на магистрати се разглеждат от комисиите по професионална етика. Ще подкрепите ли съставите, които разглеждат тези сигнали, да се определят чрез случаен подбор по отношение на всеки член от комисията, а подателят да получава мотивиран отговор в определен срок?*

Да, категорично.

*20. Как ще гарантирате, че адвокатите упражняват защитата в откритите заседания без натиск и без санкции заради процесуалните си искания? Ще подкрепите ли ВСС да анализира практиката по налагане на глоби на адвокати, по използване на охраната за принудителното им извеждане от съдебните зали, по сигналите за дисциплинарни нарушения срещу тях, както и случаите на привличане на защитници като обвиняеми или свидетели заради дейността им по защита?*

Опазването на независимостта на адвокатурата и свободата при упражняването на процесуалните права от всеки адвокат е сред най-значимите приоритети на съдоустройствената и процесуалната система. Както по конкретни сигнали, така и въз основа на обобщени данни ВСС следва да анализира упражняването на съответните правомощия от държавните процесуални органи, без да се намесва в конкретни дела, и при констатирани нарушения да упражнява своевременно съответните си правомощия.

*21. Как ще решите проблема с това, че в много от съдилищата не се публикуват всички съдебни актове, включително определенията по искания за отвод и по доказателствени искания?*

Чл. 64, ал. 1 ЗСВ предвижда, че „Актовете на съдилищата, с изключение на тези по наказателни дела, с които подсъдимият е осъден да изтърпи съответно наказание, се публикуват незабавно след постановяването им на интернет страницата на съответния съд при спазване изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.“. При констатирани нарушения следва да бъдат предприети съответните дисциплинарни и организационни мерки от компетентността на Съвета.

*22. Чл. 175б, ал. 1, т. 13 ЗСВ задължава съдиите, прокурорите и следователите да декларират свързани лица само ако имат частен интерес към тяхната дейност. Затова страната по делото не може да провери дали съдията, прокурорът или друг член на състава е съпруг или роднина на адвоката на насрещната страна, на прокурора или на друг член на състава, макар това да е основание за отвод по чл. 22, ал. 1, т. 2 ГПК и чл. 29, ал. 1, т. 7 и 8 НПК. Ще подкрепите ли задължение съдиите, прокурорите и следователите да декларират пред ВСС кои от съпрузите им, лицата, с които живеят във фактическо съжителство, и роднините им по права линия, по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен са съдии, прокурори, следователи, съдебни служители или адвокати, и в кой орган или адвокатска колегия работят? Ще подкрепите ли тези данни да се въведат в системата за случайно разпределение, така че делото да не може да бъде разпределено на съдия, чийто роднина е представител на страна или член на същия състав, а страните да получават информация за такава връзка по своето дело? Ще посочите ли още при изслушването дали Ваши роднини от кръга по чл. 35, ал. 1 ЗСВ работят в органите на съдебната власт или са адвокати?*

Не бих подкрепил такова предложение, тъй като считам гаранциите на процесуалните закони и Закона за адвокатурата, свързани с отводите и

самоотводите, за достатъчни. Освен това предложеният подход не би могъл да бъде приложен изчерпателно, тъй като би било необходимо да обхване и адвокатски дружества, адвокатски съдружия, адвокатски помощници, юрисконсулти, вещи лица, преводачи и множество други професионални дейности. Твърде усложнено би било устройството на системата и при упълномощаване на нов адвокат в хода на делото, при правоприемство, при възникване или прекратяване на съответните връзки в хода на висящо дело и прочие. Задължение за деклариране на такива обстоятелства би довело до разкриване на лични данни на трети лица, които не са магистрати, в пределите, значително надхвърлящи предвидените понастоящем в нормативната уредба, включително на ниво право на ЕС.

*Г. Публичност на съдиите и на интернет страниците на съдилищата*

*22. Към 3 октомври 2026 г. проверихме интернет страниците на 181 съдилища. Снимки на всички съдии публикуват само два от тях (Военният съд Пловдив и РС Червен бряг), двадесет показват само ръководството, а останалите не показват нито една снимка. Ще подкрепите ли решение всеки съд да публикува в раздел „Съдии“ името, длъжността, отделението и актуална снимка на всеки съдия?*

Не бих подкрепил предложението в частта относно публикуването на актуална снимка на всеки съдия. Намирам го за неподходящо предвид спецификите на съдийската професия и повишената опасност от предприемане на незаконосъобразни действия спрямо личността на съдията във връзка с правораздаването по конкретни дела.

*23. ВСС създаде Електронния публичен регистър на отводите по договор от 20.11.2020 г., но само 4 от 181 съдебни страници препращат към него, а шест съдилища са изоставили собствените си регистри. В регистъра не са публикувани актовете по отводите и в ЕПЕП по делата тези актове не са достъпни. Ще подкрепите ли всеки съд да публикува видима връзка към отводите си в регистъра, задължително да подава актовете, а Съдийската колегия да проверява пълнотата и срочността на вписванията в него?*

По мои впечатления най-значимият проблем с отводите се отнася до малобройните дела, при които бива осъществена цяла верига от отводи, понякога в рамките на години и от страна на десетки съдии от даден съд. В този контекст акцентът не е толкова върху публичността и отчетността на тези съдебни актове (при задължително спазване на разпоредбата на чл. 64, ал. 1 ЗСВ), колкото върху необходимостта от функционирането на механизми, които да предотвратяват прекомерното забавяне на

разглеждането и решаването на делата поради посочените причини. Поради това бих се съсредоточил върху установяването на правила с такава насоченост, например фиксирането на срокове, в които съдебният състав да се произнесе конкретно по въпроса дали ще упражни правомощието си на самоотвод, или възможност за иницииране на промяна в местната подсъдност още преди достигането до невъзможност за формиране на съдебен състав в рамките на съответния съд, когато причините за многобройните отводи са съответното естество.

*24. Нито едно от 181 съдилища не публикува на страницата си едновременно състава на комисията по професионална етика и контакт за нея. Ще подкрепите ли задължение всеки съд да публикува състава, мандата и контакт за сигнали, а комисиите да публикуват становищата си в обезличен вид и годишна справка за броя на преписките, резултата и срока на проверката?*

Бих подкрепил такова задължение, да.

*Д. Към кандидатите за Прокурорската колегия*

*25. Каква процедура за избор на главен прокурор ще подкрепите: публично изслушване, въпроси от професионални и граждански организации, публикуване на мотивите на всеки член на ВСС? По какви критерии ще гласувате?*

Бих държал на безспорен професионален и нравствен интегритет, доказана независимост и способност да се устоява на политически, икономически и вътрешносистемен натиск. Необходими са задълбочени правни познания, управленски капацитет и реалистична концепция за развитие на прокуратурата, основана на проверими цели. Критериите трябва да бъдат предварително известни, а кандидатите да се състезават при равни условия в публична процедура, с мотивирано обсъждане на качествата им. Не бих приемал за достатъчни нито професионалната репутация сама по себе си, нито обещанията за определени резултати по конкретни категории дела. Главният прокурор следва да притежава и качества, необходими за изграждането на ефективно взаимодействие с другите държавни органи и в частност с тези от тях, които упражняват правомощия по проверки по чл. 145 ЗСВ и по досъдебни производства.

*26. Как оценявате действащия механизъм за разследване на главния прокурор и неговите заместници? Кои конкретни правомощия на главния прокурор бихте ограничили в рамките на действащата Конституция?*

Считам, че механизмът за разследване на главния прокурор е своеобразно достижение на българското законодателство и към настоящия момент е в приблизително оптималния си вариант, възможен съобразно системата от държавни органи, включително след двукратното преминаване през контрол за конституционосъобразност.

На този етап не намирам необходимост от нови промени в Конституцията в частта относно компетентността на главния прокурор. Изискванията към избора на същия и последващото му дистанциране от политически влияния са въпроси, решаването на които не може и не следва да бъде търсено в по-нататъшното ограничаване на правомощията му.

*27. Ще подкрепите ли съдебен контрол върху отказите да се образува досъдебно производство и публична статистика за тези откази, включително по сигнали срещу магистрати и висши длъжностни лица?*

Съдебният контрол върху значителна част от тези постановления функционира от 2023 г. (чл. 213, ал. 4 и сл. НПК) и тенденцията е да се разширява както като приложно поле, така и от гледна точка на кръга от субекти, които могат да го инициират (чл. 213б НПК).

Бих подкрепил изготвянето на такава публична статистика.

*28. Как оценявате публичните изявления на прокуратурата по висящи дела, с които обвиняемите се представят като виновни преди присъда? Следва ли тази практика да води до дисциплинарна отговорност?*

Всички изявления на органи на досъдебното производство и техни представители във връзка с конкретни дела следва да бъдат съобразени с презумпцията за невиновност, както и с чл. 198 НПК. При тежки нарушения считам, че би могла да бъде реализирана дисциплинарна отговорност.

*29. Какви мерки ще предложите срещу продължителните досъдебни производства и за своевременен достъп на защитата до материалите по делото? Ще подкрепите ли указанията на горестоящия прокурор да бъдат винаги писмени и мотивирани?*

С измененията на чл. 234, ал. 1 и ал. 3 НПК (ДВ, бр. 65 от 2025 г.) сроковете за разследването бяха съществено удължени и беше премахнато ограничението за максимален срок на всяко последващо удължаване.

Продължителността на досъдебното производство зависи от множество фактори, редица от които се намират извън съдебната власт. Не подценявам претовареността на органите на досъдебното производство. Редица от тези фактори са изтъкнати в ежегодните Доклади за прилагането на закона и за дейността на прокуратурата и на разследващите органи.

Смятам, че би могъл да бъде завишен контролът както от административните ръководители спрямо наблюдаващите прокурори, така и от наблюдаващите прокурори спрямо разследващите органи. Необходимо е особено приоритизиране на делата по чл. 22, ал. 3 НПК, но и на всяко друго дело, по което е привлечен обвиняем. Би могъл да бъде разширен и усъвършенстван институтът на делата „на специален отчет", включително по отношение на наказателни дела, по които неколкократно бива прекратявано съдебното производство или по които от привличането на обвиняем е изминал продължителен период.

НПК регламентира ясно при кои процесуални действия в досъдебната фаза се предоставя достъп на защитата до материалите по делото. Конкретна мярка, която е изцяло осъществима без необходимост от нормативни промени, а до голяма степен – и организационно-технически, въвеждането на която бих подкрепил, е дигитализирането на досъдебните производства и предоставянето им на съответните участници в процеса в електронен вид (при изразено съгласие от тяхна страна). Това би улеснило изключително съществено цялото процесуално действие предявяване на разследването, което също отнема немалък времеви ресурс от органите на досъдебното производство, и би способствало ефективното упражняване на правото на защита.

Указанията на горестоящия прокурор de lege lata са писмени и мотивирани (чл. 46, ал. 4 НПК).

*44. Относно първоначално инициативно предложение за член на съдийската колетия и последвала номинация за член на прокурорската колегия на ВСС.*

Да, инициативното предложение от страна на СЮБ бе за членство в съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, по този повод подготвих внимателно и всички документи. Впоследствие, преди номинирането ми от страна на група народни представители, бе изтъкнат аргумент, че професионалният ми профил би бил по-подходящ за членство в прокурорската колегия (опит като следовател, преподавател по наказателен процес и др. под.). Аз изразих съгласие с формулираните аргументи. Не мога да се намесвам в суверенните решения на народни представители. Това е причината, поради която трябваше да подготвя нови декларации и пр. На практика тяхното съдържание е идентично, независимо към коя колегия е насочена кандидатурата.

проф. Веселин Вучков: *ВВ*

31 октомври 2026 г.